

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

вул. Паньківська, 6-Б, м. Київ, 01033
тел.: (044) 238-6260, тел./факс: (044) 238-6259
necu@necu.org.ua | www.necu.org.ua

№ 125-1/

1/26/2015

Міністру екології
та природних ресурсів України
Шевченку І.А.
м.Київ вул. Урицького,35
E-mail: gr_prim@menr.gov.ua

про дельфінів

Шановний пане Міністре!

Всеукраїнська громадська організація „Національний екологічний центр України” (НЕЦУ, реєстраційне свідоцтво №125, видане Міністерством юстиції України 30 серпня 1991 р.), Міжвідомча робоча група по великих хижих тваринах, Асоціація зоозахисних організацій України, Дружина охорони природи міста Києва «Зелене майбутнє», Організація «Four Paws», громадські активісти із захисту тварин, згідно з положеннями ст. 34 Конституції України, ст. 5, 6, 13 Закону України „Про інформацію”, п. е) ч. 1 ст. 9 Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, ст. 4 Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля” (Оргуська конвенція), Закону України «Про Доступ до публічної інформації» звертаються до Вас щодо стану популяції червонокнижних тварин в дельфінаріях України.

Дельфіни (чорноморські афаліни) є об'єктами Червоної книги України. Природоохоронний статус – рідкісний; добування (вилучення з природного середовища) дельфінів з будь-якою метою заборонено. Наскільки ми знаємо, в 2014 році на території України діяло 20 дельфінаріїв (12 на території Автономної Республіки Крим, 8 на території інших областей України), в яких утримувалося близько 80 дельфінів афалін (48 в АРК та 32 на материковій частині) й 7 белух (5 в АРК та 2 на материковій частині). Нас турбують кілька обставин щодо діяльності дельфінаріїв та долі дельфінів.

Щодо (не-) законності діяльності дельфінаріїв. Наскільки ми розуміємо, всі дельфінарії в Україні працюють незаконно, відсутні відповідні дозволи згідно із Законом України (ЗУ) «Про захист тварин від жорстокого поводження»: від Мінприроди на утримання диких тварин у неволі (ст. 8) та Головного управління Ветмедицини на використання тварин у розважальних заходах (ст. 25). Як аргумент з боку дельфінаріїв та екоінспекції, наводиться доказ, що нема порядку видачі таких дозволів. Дивна логіка, бо якщо нема порядку, то дельфінарії мають дочекатися, поки такий порядок буде розроблено, а поки не мають права працювати. Якщо щодо «старих» дельфінаріїв, які почали роботу до прийняття ЗУ «Про захист тварин від жорстокого поводження» з цим аргументом ще можна дискутувати, то щодо тих, що відкриваються зараз - неприпустимо.

Реєстр дельфінів. Дельфінарії, відповідно до «Правил і норм утримання дельфінів в умовах неволі», зобов'язані вести "Реєстр дельфінів, що утримуються в умовах неволі" (облік тварин для оперативної ідентифікації кожної особини), а екологічна інспекція має

забезпечити збереження усіх ідентифікаційних даних і матеріалів. Сьогодні ж на запити про надання ідентифікаційних даних і матеріалів з Реєстру про дельфінів екоінспекція не відповідає. Складається враження, що Реєстру не існує взагалі. **Пропонуємо розпочати (поновити) ведення обліку тварин для оперативної ідентифікації кожної особини та оприлюднити і регулярно оновлювати дані з урахування переміщення, народження, загибелі тварин на сайті екоінспекції. І покарати винних, які не забезпечили це до цього часу.**

Правила і норми. «Правила і норм утримання дельфінів в умовах неволі» ("Правила") порушуються в усіх дельфінаріях: не витримуються норми часу на участь тварин у шоу і відпочинку, проводяться заборонені світлові та піротехнічні шоу, дельфіни утримуються в басейнах менших розмірів, ніж дозволено та у кількості більшій, ніж дозволено, відсутні басейни-ізолятори тощо. Якщо дельфінаріям, які діяли на момент прийняття "Правил", надано термін у 3 роки на приведення обладнання та діяльності дельфінаріїв у відповідність, то новостворені мали б відповідати "Правилам" одразу. **Ще одна обставина:** "Правила" були прийняті 06.12.2012, але в діючому документі немає пункту, який, за поясненнями працівників Мінприроди, просто забули вставити, про розміри головного басейну для утримання дельфінів (залишився пункт лише з басейном-ізолятором). На листи громадськості зміни внесені не були. **Просимо Вас посприяти внесенню в документ загубленого пункту (додається) і забезпечити виконання "Правил".**

Поповнення дельфінаріїв новими тваринами. Дуже багато дельфінів мають незрозуміле походження, сумнівні документи щодо законності набуття у власність або не мають необхідних документів взагалі, тобто, скоріше за все, добуті браконьєрами. Це і Хмільник (Вінницька обл.), і Скадовськ (Херсонська обл.), Київський та інші дельфінарії «Немо».

«Народження» дельфінів у неволі. Більшість випадків народження викликають сумніви. Часто в дельфінаріях, що заявляють про розмноження, відсутні самки репродуктивного віку (а іноді відсутні самки взагалі). Не перевіряється, законність набуття у власність батьків. Тобто є підозри, що незаконно набутих у власність дельфінів видають за народжених в неволі.

Експорт (реекспорт) дельфінів. Під час видачі Дозволів/Сертифікатів СІТЕС законність походження тварин перевіряється формально, за наявністю «документа», але не перевіряється, чи дійсно тварина народилась у неволі, чи будуть вивозити конкретно ту тварину, на яку надали документи на придбання (є підозра, що до Росії вивозили дресированих чорноморських афалін замість атлантичних, на яких було видано документи, але які були шойно придбані, тобто не могли брати участь у шоу). Дозволи/Сертифікати СІТЕС надаються в наукових (S) або освітніх (E) цілях, але насправді метою є гастрольна (Q; Z) або комерційна (продаж тварин, T) діяльність. Тварин, яких вивезли в минулі роки згідно тимчасових дозволів на 1 рік, в Україну не повертають, тобто має місце прихований продаж. **Пропонуємо, разом з Прокуратурою та Митною службою, перевірити факти неповернення своєчасно дельфінів та вжити заходи для повернення тварин в Україну та не видавати нових Дозволів СІТЕС компаніям-порушникам умов попередніх дозволів.**

«Врятовані дельфіни». Офіційно з 2004 по 2008 рік, відповідно до виданих дозволів, було врятовано 19 хворих або поранених дельфінів, з умовою обов'язкового повернення до природної середовища після реабілітації. Випустили тільки 1 дельфіна, інших дельфінів використовують в комерційних шоу, деяких з них передали (продали ?) третім особам. Вважаємо за необхідне встановити долю «врятованих» дельфінів, з'ясувати чи вони дійсно хворі (тоді чому беруть участь у виставах?), вжити заходи для дійсної реабілітації та повернення тварин у природне середовище.

Резюмуючи, вважаємо за необхідне:

- 1) здійснити одночасні комплексні перевірки всіх дельфінаріїв на предмет відповідності утримання дельфінів діючим «Правилам і нормам утримання дельфінів в умовах неволі», природоохоронному та ветеринарному законодавству, здійснити їх ідентифікацію,
- 2) перевірити законність набуття у власність кожної тварини, а у разі народження у неволі - законність набуття у власність батьків та наявність власне факту народження (під час перевірки встановлювати стать, вік, видову належність кожної з тварин та співставляти з наявними документами),
- 3) перевірити, чи не були тварини, документи на яких надаються, раніше перевезені до інших дельфінаріїв (вивезені за кордон). У випадках виявлення незаконно набутих у власність тварин вжити заходи з вилучення тварин та притягнення до відповідальності осіб, що їх незаконно утримують, заборонити, в найближчому майбутньому, експорт та імпорт дельфінів з/ та в Україну,
- 4) вжити заходи для заборони діяльності дельфінаріїв, що порушують «Правила і норм утримання дельфінів в умовах неволі», а в подальшому заборони діяльності всіх дельфінаріїв на території України (наприклад, з 2016 року),
- 5) розглянути можливість створення реабілітаційного центру для хворих, травмованих дельфінів, а також для дельфінів, що вилучаються в осіб, які їх незаконно утримують.

Має бути надано доступ до матеріалів перевірок.

Письмову відповідь, у встановлений законодавством строк, пропонуємо надати на таку адресу: НЕЦУ, а/с 306, м.Київ-32, 01032.

Додаток: Пропозиція..., на 1 арк., в 1-му екз.

Голова НЕЦУ

Ярослав Мовчан

К. Полянська: ktreentree@gmail.com

Пропозиція щодо доповнення вимог про утримання дельфінів

Мінімальні розміри басейнів для дельфінів, включно із загальним доступним для тварин простором басейнів (вольєрів) – демонстраційний басейн і басейн (вольєр) для утримання:

1 Глибина:

мінімальна глибина – 5,52 м;

мінімальна площа поверхні для групи 1–5 дельфінів – 300 м²;

мінімальна додаткова площа поверхні на кожному додаткову афаліну – 75 м²;

мінімальний загальний об'єм для групи 1–5 дельфінів – 2000 м³;

мінімальний додатковий об'єм на кожного додаткового дельфіна – 200 м³.

2. У разі дотримання у повному обсязі вимог двох з вищезгаданих параметрів, відхилення будь-якого третього (мінімальна площа, глибина чи загальний об'єм) на 10% - є прийнятним.